

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą, kuriuo nustatoma Bendrijos tam tikros finansinių paslaugų, finansinės atskaitomybės ir audito sričių veiklos paramos programa

COM(2009) 14 galutinis – 2009/0001 (COD)

(2009/C 228/13)

Taryba, vadovaudamasi Europos bendrijos sutarties 95 straipsniu, 2009 m. vasario 3 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

„Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą, kuriuo nustatoma Bendrijos tam tikros finansinių paslaugų, finansinės atskaitomybės ir audito sričių veiklos paramos programa“

2009 m. vasario 24 d. Komiteto biuras pavedė Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyriui organizuoti Komiteto darbą šiuo klausimu.

Kadangi darbas skubus, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas nusprendė savo 452-ojoje plenarinėje sesijoje įvykusioje 2009 m. kovo 24–25 d. (2009 m. kovo 24 d. posėdis) pagrindiniu pranešėju paskirti Umberto BURANI ir priėmė šią nuomonę 95 nariams balsavus už, 3 – prieš ir 14 susilaikius.

1. Santrauka ir rekomendacijos

1.1 Esant dabartinei krizei būtina persvarstyti visas finansinę veiklą reguliuojančias taisykles. Larosière pirmininkaujamos grupės ataskaitoje pateikiamos rekomendacijos **priežiūros** srityje. Jose taip pat išdėstyta išsami praeityje taikytų taisyklių ir praktikos spragų analizė.

1.2 Nagrinėjamas Komisijos pasiūlymas visiškai atitinka šias rekomendacijas ir netgi, galima sakyti, Komisija iš anksto numatė jose nurodytus veiksmus. Iš Bendrijos lėšų ji jau skyrė **dotacijas** trims struktūroms, kurios priežiūros institucijoms užtikrina technines ir teises priemones, būtent Europos finansinės atskaitomybės patariamajai grupei (angl. EFRAG), Tarptautinių apskaitos standartų komiteto fondui (TASKF) ir Viešojo intereso priežiūros tarybai (angl. PIOB). Šios dotacijos turėtų užtikrinti šių organizacijų nepriklausomumą nuo išorės įtakos. EESRK pritaria tokiam požiūriui, tačiau atkreipia dėmesį į tai, kad šias tris struktūras įkūrė konkretaus sektoriaus atstovai dirbti šio sektoriaus naudai, ir netgi minėtų organizacijų nustatytus standartus įtraukus į ES arba tarptautines taisykles jos pačios išlieka privataus sektoriaus struktūromis. Todėl **sunku atskirti viešąjį interesą nuo šio sektoriaus naudai vykdomos veiklos.**

1.3 Be to, numatyta **skirti finansavimą konkreitiems veiksams, kuriuos vykdo priežiūros institucijų komitetai, t. y.**– Komisijos įsteigtos patariamios ir paramos struktūros, kurioms priklauso valstybių narių priežiūros institucijų atstovai. Konkretūs veiksmai apima nacionalinių priežiūros institucijų darbuotojų mokymo projektų ir su informacinėmis technologijomis susijusių projektų įgyvendinimą. EESRK stebina toks požiūris: atsižvelgiant į tai, kad mokymas ir projektai yra skirti valstybėms narėms, jis **nesupranta, kodėl šiam tikslui skiriamos Bendrijos lėšos.**

2. Įvadas

2.1 Dabartinė visą pasaulį apėmusi finansų krizė sukėlė ir toliau kelia didelių sunkumų, kurių mastą kol kas dar sunku gerai įvertinti, tačiau krizės padariniai neabejotinai labai dideli. Nepaisant sunkių ekonominių ir socialinių pasekmių, krizė turėjo ir vieną teigiamą aspektą: ji privertė **iš esmės persvarstyti principus**, kuriais iki šiol buvo grindžiamas pasaulio finansų sektorius, ir suabejoti **tikrumu**, kuris neleido teisingai įvertinti su bet kokia finansine veikla neatsiejamai susijusios rizikos.

2.2 Atliekant šį persvarstymą būtina, kad visi į šios krizės sūkurį patekę suinteresuotieji subjektai nuoširdžiai ir savikritiškai įvertintų savo elgesį, vertinimus ir veiksmus. Finansų srities specialistai, teisės aktų kūrėjai, priežiūros institucijos, kredito reitingų agentūros, ekonomistai – visi turi prisiimti dalį atsakomybės. Tačiau nė vienas jų neprivalo prisiimti visos arba individualios atsakomybės, kadangi šiandieniniai įvykiai ir praeities patirtis rodo, kad **krizė – tarpusavyje susijusių priežasčių ir pasekmių rezultatas.**

2.3 Tarp daugelio krizės priežasčių ypač akivaizdi – **priežiūros stoka**. Paaiškėjo, kad taisyklės, kurios atrodė gerai parengtos, yra netinkamos įveikti ir tuo labiau numatyti šiuo metu akivaizdžias pasekmes. Priešingai, atskirais atvejais pačios taisyklės netgi buvo problemų priežastis. Šis klausimas ir rekomendacijos, kuriomis siekiama spragas ištaisyti, nagrinėjamos J. de Larosière grupės ataskaitoje. Komisijos pasiūlymu, kuris atitinka šių rekomendacijų turinį ir kuriame netgi iš anksto nuspėjami jose nurodyti veiksmai, siekiama parengti **Bendrijos programą, skirtą remti didesnę finansinės veiklos priežiūros veiksmingumą užtikrinančių priemonių nustatymo veiklą.**

2.4 Programoje numatyta skirti dotacijas trimis teisinėms struktūroms, užtikrinančioms technines ir teises priemones priežiūros institucijoms, atsakingoms už **vertybinių popierių rinkos, bankų bei draudimo įstaigų veiklos ir profesinių pensijų priežiūrą**. Paramą gavo šios trys teisinės struktūros: finansinės atskaitomybės srityje *Europos finansinės atskaitomybės patariamoji grupė* (angl. **EFRAG**) ir *Tarptautinių apskaitos standartų komiteto fondas* (**TASKF**), **audito** srityje *Viešojo intereso priežiūros taryba* (angl. **PIOB**).

2.5 Be to, numatyta **skirti finansavimą konkreitiems veiksmams, kuriuos vykdo priežiūros institucijų komitetai**, t. y. nepriklausomos ir teisinio subjektiškumo neturinčios struktūros, kurias pirmiau minėtose kompetencijos srityse įsteigė Komisija ir kurioms priklauso nacionaliniai priežiūros institucijų specialistai. Šie komitetai svarsto, diskutuoja ir pataria Komisijai minėtais klausimais bei padeda „nuosekliai ir laiku įgyvendinti Bendrijos teisės aktus valstybėse narėse“. Šie trys komitetai neturi teisinio subjektiškumo. Kad jie galėtų sudaryti sutartis su trečiojomis šalimis, iškilo būtinybė kiekvienoje valstybėje narėje, kur tokie komitetai veikia, įsteigti teisinį subjektiškumą turinčias **paramos struktūras**: Bankininkystės priežiūros institucijų komitetą (**CEBS**) Jungtinėje Karalystėje, Europos vertybinių popierių rinkos priežiūros institucijų komitetą (**CESR**) Prancūzijoje ir Europos draudimo ir profesinių pensijų priežiūros institucijų komitetą (**CEIOPS**) Vokietijoje.

3. Pastabos

3.1 Komitetas pritaria Komisijos iniciatyvai, kurios tikslas – užtikrinti veiksmingesnes finansų sektoriaus priežiūros priemones remiantis J. de Larosière grupės ataskaitoje pateiktomis rekomendacijomis. Vis dėlto jis pastebi, kad nenumatyta jokių naujovių nei apibrėžiant trijų teisinių struktūrų, kurioms skirtos dotacijos, ir komitetų, kuriems skiriama finansinė parama, uždavinius, nei nustatant jų pareigas. Taigi, finansinė parama skiriama dabartinei padėčiai pagerinti. Tai rodo, kad šių struktūrų darbas yra vertinamas teigiamai, tačiau kartu pabrėžiama būtinybė pagerinti ir išplėtoti jų teikiamas paslaugas.

3.2 Dvi **finansinės atskaitomybės** srityje veikiančios struktūros **TASKF** ir **EFRAG** yra parengusios labai daug aukštos kokybės tarptautinių apskaitos standartų, kurie iš dalies buvo perkelti į Bendrijos teisę. Pasak Komisijos, šios struktūros užtikrina, „kad investuotojai, kreditoriai ir kiti suinteresuotieji asmenys galėtų laiku gauti patikimą ir svarbią informaciją apie įmonių finansinę būklę“. Tačiau ši teiginį paneigė faktai. Prieš imantis kokių nors reformų, būtina nustatyti, **ar krizę lėmė tarptautinių apskaitos standartų trūkumas, ar netinkamas jų taikymas**.

3.2.1 Nagrinėdama opesnią sektorių, būtent **vertybinių popierių rinką**, kurioje taikomi **TASKF** ir **EFRAG** standartai ir, kaip paaiškėjo, yra daugiausia trūkumų, Komisija aiškiai pabrėžia, kad labai svarbu užtikrinti nepriklausomumą nuo suinteresuotųjų asmenų netinkamos įtakos ir „nediversifikuoto, savanoriško trečiųjų asmenų, tiesiogiai suinteresuotų audito standartais, finansavimo“. Būtent tai yra svarbiausias argumentas, paskatinęs skirti dotaciją. Šį klausimą jau anksčiau yra kėlus **ECOFIN** taryba ir Europos Parlamentas, tačiau šandien kyla kitas klausimas: atsižvelgiant į tai, kad šioms struktūroms būtini išteklių savo sudėtingiems uždaviniams įgyvendinti, **ar pakanka skirti „dotacijas“, kad būtų užtikrintas jų nepriklausomumas?** **EESRK** mano, kad šį klausimą būtina išsamiau apsvastyti.

3.3 Tokias pastabas būtų galima pateikti ir dėl **apskaitos audito** sektoriaus, turint omenyje dotaciją Viešojo intereso priežiūros tarybai (**PIOB**), t. y. organizacijai, kuri prižiūri tarptautinių audito standartų (angl. *International Standards for Auditing*) priėmimo procesą ir vykdo kitą Tarptautinės apskaitininkų federacijos (angl. *International Federation of Accountants*) su viešaisiais interesais susijusią veiklą. Galimas Tarptautinių audito standartų įtraukimas į Bendrijos teisės aktus (Direktyva 2006/43/CE) pateisina tikslą užtikrinti **standartų neutralumą** ir atstovavimą Komisijai (du nariai iš dešimties) **PIOB** valdymo struktūrose.

3.4 Apibendrinamas pastabas dėl dotacijų, **EESRK** pritaria Komisijos nuomonei, kad būtina skirti pakankamai lėšų už tarptautinius standartus atsakingoms struktūroms siekiant užtikrinti sklandžią jų veiklą ir nepriklausomumą. Į šį aspektą jau ne kartą gana aiškiai buvo atkreiptas dėmesys. Tai rodo, kad egzistuoja esminė problema: šias struktūras sukūrė konkretaus sektoriaus atstovai siekdami nustatyti taisykles ir standartus tame pačiame sektoriuje veikiančioms organizacijoms. Net įtraukus šias taisykles ir standartus į viešąją teisę jos išlieka **privataus sektorinio pobūdžio**. Todėl šiuo metu tokių minėto sektoriaus teisiškai kontroliuojamų struktūrų veikloje sunku atskirti viešuosius interesus nuo šių sektorių naudai vykdomos veiklos.

3.5 **Priežiūros institucijų komitetams** numatytas finansavimas visų pirma skirtas vykdyti projektus, susijusius su nacionalinių priežiūros institucijų **darbuotojų mokymu ir informacinių technologijų projektų valdymu**. Priminsime, kad tokie komitetai yra Komisijos įsteigtos nepriklausomos patariamosios struktūros, kurioms priklauso nacionaliniai priežiūros institucijų specialistai. Darbuotojų mokymas (Larosière grupės pateikta rekomendacija Nr. 19) ir projektų valdymas, žinoma, yra itin svarbūs ir bus labai naudingi valstybėms narėms, **tačiau EESRK nesupranta, kodėl šiems projektams finansuoti skiriamos Bendrijos, o ne pačių valstybių narių lėšos**.

3.6 Galiausiai, Komisija mano, kad atrenkant dotacijų gavėjus tikslinga pradėti taikyti lankstumo kriterijų: tobulinant nuostatas krizei įveikti gali kilti poreikis sukurti naujas struktūras arba numatyti naujus įgaliojimus jau veikiančioms struktūroms ar netgi į jau atrinktų dotacijų gavėjų sąrašą įtraukti naują gavėją. EESRK neturi pastabų šiuo klausimu, tačiau vis dėlto atkreipia dėmesį, kad būtina **vengti, jei tai nėra būtina, didinti** programoje dalyvaujančių **struktūrų skaičių**. Kai tai įmanoma, reikėtų veikiau išplėsti esamų struktūrų įgaliojimus.

Briuselis, 2009 m. kovo 24 d.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Mario SEPI
